

ÖNNEREDS BÅTLAG

1979 – 2004

Den 26 juni 1979 invigdes Önnereds Båtlags hamn av dåvarande ordföranden Bengt Dyrevik.

Men arbetet hade påbörjats redan 1971. Det är om denna period vi vill berätta, nu när hamnen fyller 25 år!

Torsten Andersson var den som drog igång projektet – inte utan motgångar som berättelsen kommer att visa. Så småningom blev fler och fler engagerade – många medlemmar har ställt upp med tid och kunskaper och många namn skulle kunna nämnas. Den som är intresserad av mer detaljerade uppgifter är välkomna att låna de "historiska" handlingar som finns.

Tack, Torsten och Bengt, och tack till alla andra som bidragit till vår fina hamn!

Styrelsen för Önnereds Båtlag våren 2004

Hur började det egentligen?

Före andra världskriget hade Önnered varit en kombination av fiskeläge och jordbruksbygd.

Närheten till staden Göteborg gjorde väl att en del stadsbor hittade ut som sommargäster på 20-30-talet, men de som var åretruntboende härute kände sig nog inte som "stadsbor".

År 1945 inkorporerades Önnered tillsammans med övriga Västra Frölunda i Göteborg men det skulle alltså dröja ett par decennier innan bebyggelsen tog fart.

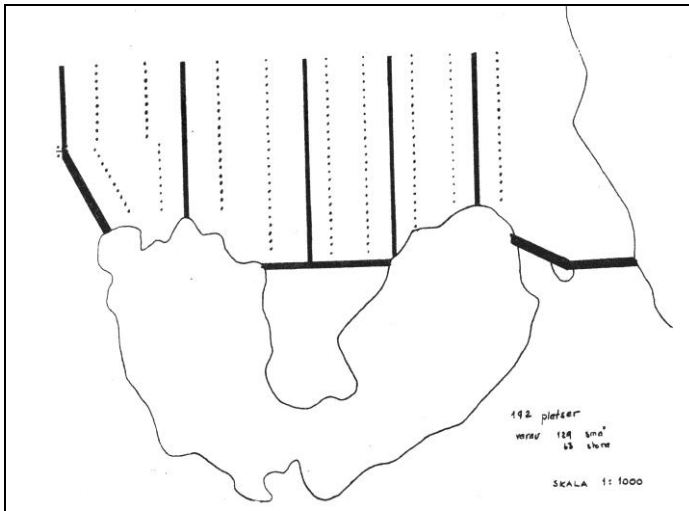
Under 1960-talet byggdes de stora hyreshusområdena i bl.a. Skattegården och Grevegården och på 70-talet byggdes stora radhusområden i bl.a. Åkergärdet, Hallstenshagen och Bratthammar. 1966 invigdes Frölunda Torg.

Göteborgs kommun deltog i det s.k. "miljonprogrammet" som innebar att svenska staten skulle verka för att bygga 100 000 bostäder om året under en tioårsperiod. Samtidigt hade antalet fritidsbåtar ökat våldsamt – en utredning i början av sjuttioalet beräknade behovet till 40 000 nya båtplatser i Göteborgsregionen fram till sekelskiftet – och nybyggnaden av småbåtshamnar kunde inte alls hålla jämna steg med båtförsäljningen..

Nyinflyttade med idéer

Torsten Andersson var en av dem som flyttade ut 1970. Torsten och några andra som bodde i närheten började fundera på om man inte skulle kunna bygga en liten småbåtshamn i Önnered. Det närmaste området i Önneredsviken var ju redan "upptaget" med bryggor för ekor, men det skulle kunna bli ett skyddat läge för en ny småbåtshamn norr om Hyndekullarna.

Göteborgs Stads Egnahems AB som byggt många av radhusområdena var förstås intresserat av att kunna erbjuda båtplatser åt sina husköpare och hade tankar på att anlägga en hamn för ca 1 000 båtar på "insidan" av Långholmen. Det fanns även planer på en stor hamn i viken som begränsas av Stora och Lilla Rösö samt Långholmen. Det fanns även planer på att utnyttja den stora och skyddade viken norr om Stora Rösö (med bro över till Stora Rösö vid Dansholmen). Dessa planer sattes dock inte i verket.

De nyinflyttade bildade en kommitté - som så småningom fick namnet Hyndekullarnas Båtlag - och började skissa på en hamn med ca 200 båtplatser i lä av Hyndekullarna och med tillfartsväg från Ganlet. Där hade man planer på att förbättra badmöjligheterna med badstegar och trampoliner.

Enkla sonderingar av botten gjordes i samarbete med Egnahemsbolaget för att kunna bedöma förutsättningarna att muddra och man började också undersöka finansieringsmöjligheterna.

Intresset för en hamn var stort bland dem som bodde i området – det var ju stor brist på båtplatser i kommunen. En hamn som låg nära och som dessutom kunde drivas av medlemmarna själva – förhoppningsvis till låg kostnad – lockade säkert också.

Att bygga i vatten är inte så lätt; det krävs muddring och det är vanskligt att beräkna slutkostnaden, särskilt om man behöver spränga. Dessutom finns många regler att följa när det gäller var man kan tippa muddermassorna. Beslut av domstol krävs också eftersom det oftast kan finnas andra intressenter som blir berörda av byggnationen.

En första myndighetskontakt

Men Torsten och övriga grannar som var intresserade lät sig inte nedslås. Redan i augusti 1971 skickade de in en ansökan till Göteborgs Fastighetskontor om att få arrendera ett område norr om Hyndekullarna. I en första etapp skulle 150 bryggplatser anordnas, i en andra etapp kunde ytterligare 150 platser tillkomma. Anledningen till att man inte planerade hamnen i norra delen av viken (där den nu ligger) var att där redan låg ett sjuttiofem båt vid olika träbryggor och man ville inte inkräkta på dessa.

Positivt gensvar

Fastighetskontoret var ju medvetet om att området saknade stadsplan och att kommunen måste fatta ett principbeslut om man skulle låta enskilda äga och driva småbåtshamnar, eftersom denna verksamhet sköttes av Idrotts- och Fritidsnämnden.

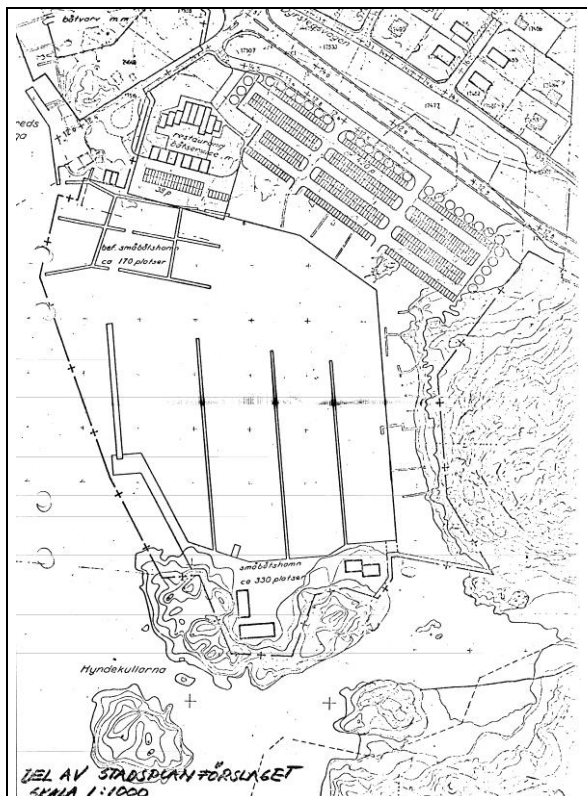
I Stockholm och på många andra orter var det vanligt med föreningsägda småbåtshamnar men i Göteborg var det ovanligt. GREFAB – Göteborgsregionens fritidshamnar – bildades några år senare med en enda uppgift, nämligen att anlägga och driva småbåtshamnar.

I remissvaret från Idrotts- och Fritidsnämnden förklarade Kaj Hartelius (som så småningom skulle bli chef för GREFAB) att en kommunalägd hamn måste omfatta minst 4-500 båtar för att kunna bära kostnader för personal m.m. och Önneredsviken kunde inte rymma en så stor hamn.

En mindre föreningsägd hamn kunde troligen drivas betydligt billigare genom ideella insatser från medlemmarna. Nämnden påpekade också att det i viken fanns en mängd "vilda" bryggor och att en ordentlig hamn skulle medföra förbättrad ordning inte minst ur renhållnings- och miljösynpunkt. Detta remissyttrande var alltså mycket positivt för kommitténs planer.

Även Önnereds Fiskehamnsförening, Önnereds Båtvarv och restaurangen Sju Skepp förklarade sig positivt inställda.

Fastighetskontoret framhöll i en PM (daterat 72-02-08) att man var beredd att medverka till ett sådant arrendeavtal och Fastighetsnämndens beslut gick i samma riktning. Stadsbyggnadskontoret hänvisade dock till att en stadsplan för området tidigast skulle kunna bli färdig 1975 och man rekommenderade därför att Byggnadsnämnden skulle avstyrka ansökan, vilket de också gjorde. Byggnadsnämnden var också orolig för att ett strandområde som arrenderades av en privat förening skulle avstängas för allmänheten.

Efter det att kommittén genom brev och vid sammanträffanden närmare fått förklara sina planer beslöt Byggnadsnämnden - efter ett nytt förslag från Stadsbyggnadskontoret - att ompröva ärendet och man såg inte längre några hinder för den föreslagna båthamnen.

I dåvarande kommunalrådet Tynnered-Näset fanns det dock representanter som inte ville ha någon ny småbåtshamn. Även den dåvarande styrelsen i Önnereds Egnahemsförening hade invändningar.

Med hänvisning till att det rådde delade meningar om användningen av Önneredsviken ansåg sig inte Fastighetsnämnden kunna gå vidare innan stadsplanen var klar.

Detta hindrade dock inte kommittén att bilda en förening med namnet Hyndekullarnas Båtlag. Föreningen arbetade oförtrutet vidare med att göra bottensonderingar, genomföra enkäter i bostadsområdena för att utröna intresset, kontakta myndigheter och företag, planera finansiering osv. I mars 1973 hade 475 personer anmält sitt intresse.

Av gamla protokoll kan man utläsa att föreningen redan vid denna tid hade börjat utnyttja medlemmarnas kunskaper. Här fanns arkitekter, civilingenjörer, administratörer, jurister, bankfolk m.fl. yrkesgrupper med användbara kunskaper och det fanns medlemmar med goda kontakter inom förvaltning och näringsliv som visste hur beslutsvägarna fungerade.

Nytt läge

Först i mars 1975 ändrade Önnereds Egnahemsförening ståndpunkt efter byte av styrelserepresentanter. Samråd mellan Hyndekullarnas Båtlag och Egnahemsföreningen inleddes. Chefen för Naturhistoriska museet, Bengt Hubendick, hade tidigare föreslagit att hamnen istället skulle byggas i den norra delen av viken, eftersom de grunda vattnen vid Hyndekullarna var värdefulla bl.a. för fiskreproduktion.

Till saken hör att det var gamla och skrangliga bryggor, som dessutom delvis skulle komma att förstöras under isvintern 1978/79. Det var också så att detta vattenområde var mycket grunt och det hände att de ekor som låg där ibland varken kunde ta sig ut eller in på grund av lågt vattenstånd. Det blev ingen negativ opinion bland de "gamla" bryggplatsägarna, utan man såg fram mot det nya hamnbygget även om man fick betala en insats. Ett förslag till stadsplan blev nu klart och Fastighetsnämnden hade reserverat ett område för Båtlagets räknig (1977-10-31).

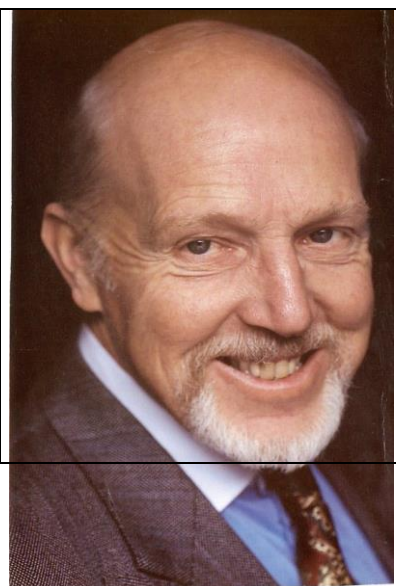
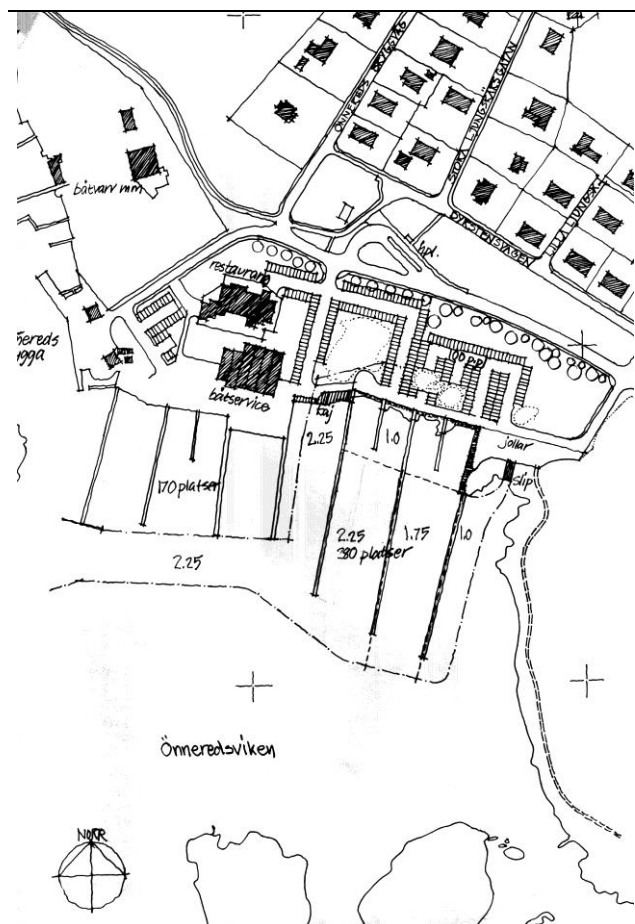

I oktober 1977 var det dags för ordinarie föreningsstämma i Hyndekullarnas Båtlag. Namnet ändrades vid stämman till Önnereds Båtlag på grund av att man nu lämnat området vid Hyndekullarna och att man nu samarbetade med Önnereds Egnahemsförening. Styrelsen hade organiserat flera olika arbetsgrupper som arbetade med projektering, finansiering, administration m.m. Många detaljfrågor dök upp efter hand och måste lösas - ännu var inte projektet i hamn!

Äntligen!

Vid årsmötet i mars 1978 tar man beslut om bryggplatsernas avgifter m.m. Vid stämman kunde man presentera ritningar, insatsernas storlek, kördningsprinciper och finansieringsförslag.

Förslag till logotyp och klubbflagga presenterades också. Vid årsstämman avtackades Torsten Andersson som varit initiativtagare och ordförande under det långa, men framgångsrika, planeringsskedet.

Nu inför nästa etapp, anläggningsskedet, valdes Bengt Dyrevik som ordförande. Bengt hade erfarenheter av projektledning från sitt "civila" arbete.

Bengt var också medlem i Önnereds Egnahemsförening och detta gjorde att misstänksamheten mot hamnprojektet – som fortfarande fanns hos en del medlemmar – försvann.

Hela projekteringen av hamnen gjordes av medlemmar vars yrkeskunskaper utnyttjades ideellt.

I maj 1978 beslutade Länsstyrelsen att muddermassorna fick tippas i Askimsfjorden sydväst om Stora Amundön. Tipplatsen omfattade 500 x 500 meter varför botten kom att höja sig 10-15 cm på detta ställe. Man hade mätt upp en något förhöjd kvicksilverhalt vid en av de fyra provtagningarna, men i övrigt fanns inga förhöjda värden som motiverade att man inte skulle kunna tippa muddret i skärgården. I juni samma år skickade Båtlaget underlag till Vattendomstolen vid Vänersborgs tingsrätt för godkännande av de planerade arbetena och i september sker huvudförhandling på plats i Önnered.

Arrendeavtalet med Fastighetsnämnden undertecknades 1978-11-06 . Allt var nu klart för att anläggningsarbetena skall kunna påbörjas!

I oktober 1978 tog man beslut om upphandling vid ett föreningsmöte och i november skrev man på entreprenadavtalet med Svenska Väg AB. Arbetena skulle vara färdiga den 15 april 1979. Men muddringsarbetena som påbörjades i december måste avbrytas p.g.a isläggning den 25 januari och hamnbygget försenades. Isen gjorde dock att det blev lätt för föreningens medlemmar att ta bort resterna av de gamla träbryggorna i viken!

Vid årsmötet den 26 mars hade isen släppt sitt grepp och muddringsarbetet kunde fortsätta igen. Den 26 juni kunde hamnen invigas och dagen efter skedde slutbesiktning av bryggorna.

Redan under det första året hade man vakt i hamnen och man hade ordnat en provisorisk "vaktlokal" som bestod av en begagnad arbetsvagn. Vid ett styrelsemöte i september tog man upp tanken att bygga en mer permanent klubbstuga med toaletter. Planerna fick godkänt av årsmötet 1980, bygget påbörjades samma höst och klubbstugan kunde invigas våren 1981. Samma år blev även "tippen" (nuvarande Sjöbacka) färdig för upptagning av de större båtarna.

Tidtabell

År	Datum	Händelse
1971		En kommitté bildas bland nyinflyttade
	27 aug	Ansökan om arrende skickas till Fastighetskontoret
	10 nov	Idrotts- och Fritidsnämnden tillstyrker projektet
1972		Kommittén antar namnet Hyndekullarnas Båtlag
	28 mar	Stadsbyggnadskontoret avstyrker
	30 mar	Fastighetskontoret anholder att Fastighetsnämnden omprövar avstyrkandet
1973	23 jan	Stadsbyggnadskontoret tillstyrker projektet
		Egnahemsföreningen och Kommunalsrådet avstyrker
1974	28 maj	Stadsbyggnadskontoret föreslår att hamnanläggningen medtas i kommande stadsplaneförslag
1975		Samråd mellan Önnereds Egnahemsförening och Båtlaget
1976		Fortsatt planering, nu med nytt läge för hamnen.
1977	4 okt	Namnbyte till Önnereds Båtlag
	14 nov	Fastighetsnämnden reserverar område för Båtlaget
1978	13 mar	Föreningsmöte beslutar att gå vidare . Ordförandebyte
		Önnereds Hamnväg byggs
	26 apr	Båtlaget ansöker om arrende på "tippen"
	23 okt	Föreningsmöte beslutar om upphandling
	6 nov	Arrendeavtal för hamnen undertecknat
	21 nov	Svenska Väg AB väljs som huvudentreprenör
	Dec	Muddring påbörjas
1979	25 jan	Muddring avbryts p.g.a is
	Jan	Gamla bryggor avlägsnas
	Mars	Muddring återupptas
	Maj	Flytbryggor anländer, pålar slås ned
	26 juni	Hamnen invigs
1980	25 mar	Årsmöte beslutar om (bl.a.) klubbstuga
	31 mar	Intresseanmälan vinteruppläggning "tippen"
	Dec	Förrådsbyggnader färdiga
1981		Klubbstugan invigs
		Första vinteruppläggning på "tippen"

Hamnbygget i siffror

Vattendjupet i viken uppgick till 0,6 – 0,8 m vid medelvatten. Nu skulle detta ökas till 2,25, 2,00 samt 1,00 m. Eftersom vattenståndet var mycket lågt under muddringsarbetet och pråmarna hade ett visst djupgående fick Båtlaget större djup "gratis". Materialet utgjordes av lös, siltig lera och gytja. Muddringsvolymen uppgick (efter diverse ändringar av den ursprungliga planen) till 29 900 kubikmeter. På land skulle vissa partier fyllas upp med sprängsten innan ca 2 800 kvadratmeter körbara ytor asfalterades. Gräsmattor uppgick till ca 5 000 kvadratmeter. Total bryggglängd ca 420 meter för ca 280 båtar

Offertinbjudan skickades till 11 entreprenörer. Så småningom valdes Svenska Väg AB som huvudentreprenör med Jan Benholm Dyk & Muddrings AB (muddring samt pålning) och Bohusgjuteriet AB (flytbryggor) som viktigaste underentreprenörer.

Muddringsarbetet blev ca 6 veckor försenat på grund av den stränga isvintern. Bryggorna bogserades till platsen under sista veckan i maj. Pålningen av akterpålar skedde omedelbart efteråt. Slutbesiktningen utfördes dagen efter invigningen, dvs. den 27 juni.

Anbudssumman var på 1 450 000 kr. Inklusive extraarbeten samt asfaltering och moms slutade kostnaden på totalt 1 781 000 kr. Tillgängligt kapital var 1 877 000 kr, varför det fanns en reserv på ca 100 000 kr när bygget var klart. Detta torde höra till ovanligheterna vid ett bygge av detta slag! För att klara betalningarna under byggtiden hade Båtlaget fått ett byggnadskreditiv på 1 300 000 kr beviljat hos SEBanken. En förutsättning var att alla styrelsemedlemmar gick i personlig borgen för ett begränsat belopp.

Insatserna beräknades till:

Platsstorlek 1	3 000 kr (2 500 kr för tidigare bryggliggare)
2	5 000 kr
3	7 500 kr
4	11 500 kr
5	13 800 kr

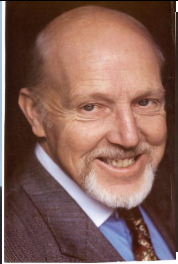
Av detta skulle medlemmarna betala 10% i april 1978, 10% i sept 1978 samt resterande i januari 1979

Varje medlem betalade alltså sin insats. Eftersom det vid denna tid var svårt att erhålla banklån bidrog Båtlaget genom sina bankkontakter så att var och en skulle kunna ta ett s.k. "sparlån". Detta innebar t.ex. att man kunde spara 200 kr i månaden under 8 månader. Efter denna period kunde man låna det tredubbla beloppet, i detta exempel alltså 4 800 kr, varefter man disponerade 6 400 kr (som räckte till en stor del av insatsen för en

storlek 3-plats som kostade 7 500 kr). Var och en ordnade sin egen finansiering, så det finns inga uppgifter om hur många medlemmar som utnyttjade dessa sparlänemöjligheter.

Båtlaget tog inga lån (förutom byggkreditiven) och fick inte heller några bidrag från något håll. Hela hamnen finansierades således av medlemmarna själva.

Ordförande

						
Torsten Andersson	Bengt Dyrevik	Ralph Milthon	Leif Gustafsson	Jan Jurland	Roy Johansson	Ulf Nilverius
1971-1977	1978-1981	1982-1985	1986-1988	1989-1992	1993-2002	2003-

Båtlagets historia kan delas upp i tre perioder:

1971-1977	Det var många som var misstroga till projektet – inte skulle man få tillstånd, ekonomiskt skulle man inte klara det, inte kunde man driva ett hamnprojekt som en ideell förening... Det gällde att vara enveten men ändå lyhörd och samarbetsinriktad gentemot myndigheter och andra organisationer. Att inte låta sig nedslås utan tvärtom entusiasmera alla som deltog i projektet
1978-1981	Nu gällde det att verkställa planerna: att söka finansiering, ha koll på kölistor och betalningar, att se till att tidsscheman hölls. Och förstås att projektering och anläggningsarbete höll hög kvalitet och kunde hållas inom de uppställda ekonomiska ramarna. En hektisk tid - men rolig!
1982-	När hamnen, klubbstugan och upplägningsplatsen på Sjöbacka väl var klara så gällde det att organisationen fungerade smidigt. Medlemsregister skall skötas, betalningar skall ordnas och bokföras, arbetsdagar, sjösättningar och vaktssystem skall administreras. Underhållet får inte eftersättas: brustna pålar skall bytas ut, gräsmattor skall klippas osv. osv.

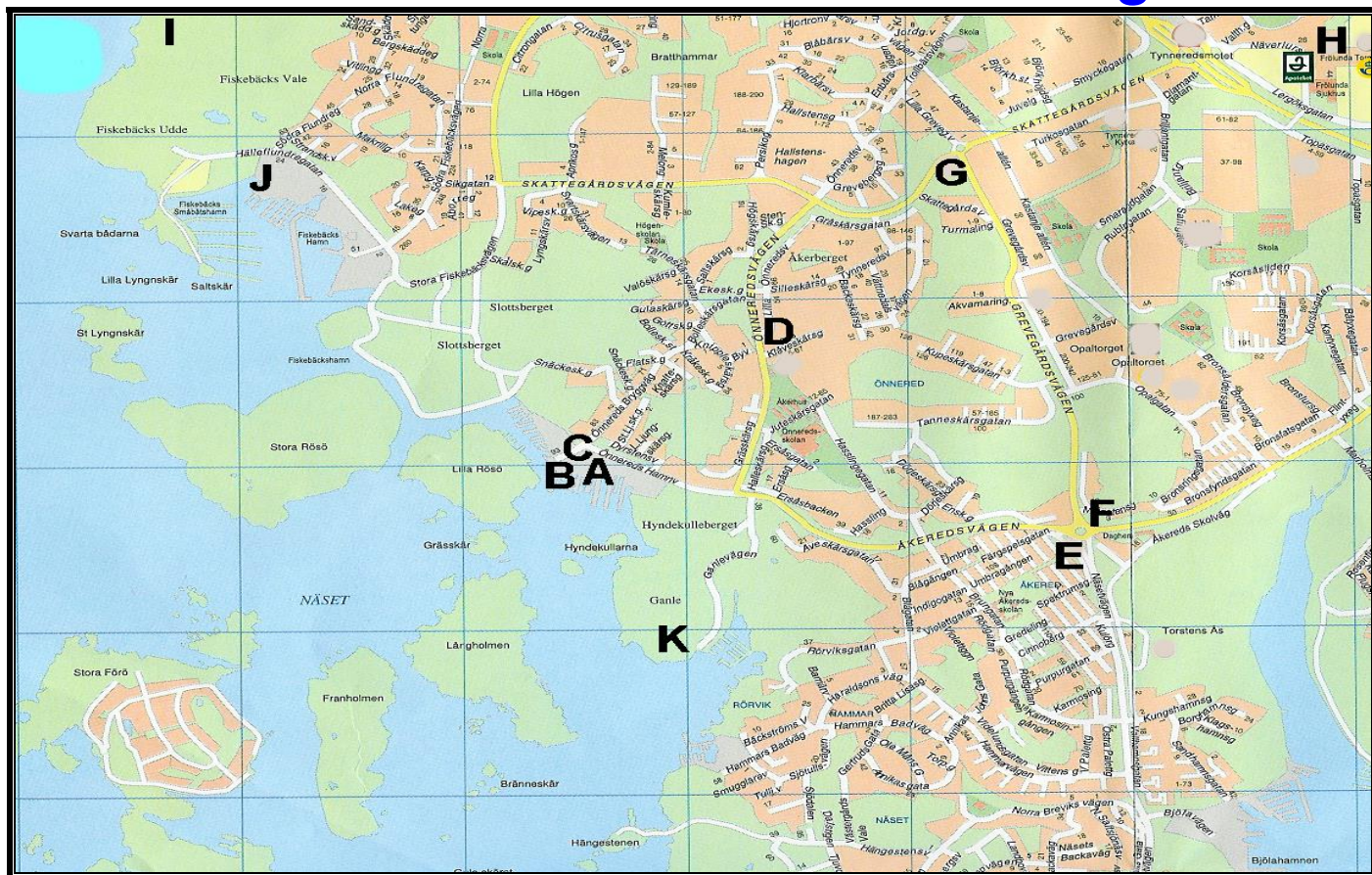
En av Båtlagets främsta tillgångar är de många medlemmar som medverkat i olika funktioner. Idag förlitar vi oss på att mastkran, upptagningskärror, elanläggningar och alla andra detaljer som bildar vår hamnanläggning skall fungera. De flesta jobb klarar våra funktionärer av på egen hand med hjälp av olika yrkeskunskaper men framförallt genom att man tycker att det är en trevlig gemenskap! Under den första perioden utnyttjade man medlemmarnas kontakter och kunskaper om hur kommunala förvaltningar fungerar. Under verkställighetsskedet utnyttjade man medlemmarna yrkeskunskaper om finansiering, anläggningsarbeten m.m.

Förhoppningsvis kommer Båtlaget att fungera på detta sätt även i framtiden – det är inte bara förmånen att ha en relativt billig hamnplats nära bostaden utan även gemenskapen mellan medlemmarna som betyder något!

”Välkomstbladet” på sista sidan är en kopia av det blad som finns i vaktlokalen för att delas ut till gästande båtar.

Välkommen till Önnereds Båtlag !

Önnereds Båtlag är en ideell förening som äger och förvaltar en sommarhamn med ca 290 platser. Vi har inga fasta gästplatser men välkomnar gästande båtar som vill stanna några dagar. Lägg till på grönmarkerade platser. Vatten och el kan utnyttjas liksom toalett i klubbstugan samt sopstation. Vid niotiden på kvällen kommer nattvakten som kan öppna duschen och som också kan svara på eventuella frågor. Någon hamnavgift tas inte upp. Detta informationsblad är avsett att underlätta vistelsen.

A Klubbstuga med toaletter (alltid öppen) och dusch (öppen kvällstid efter 21.00). Sopstation finns i redskapsskjulet i södra delen av området.

B Restaurang Jungman Jansson tel 031-458580. Alldeles intill ligger Fiskebäcks Marina med vissa servicemöjligheter.

C Busshållplats Önnereds Brygga. Buss 94 går mot Åkered (Åkeredshallens Livs se nedan) samt Frölunda Torg (se nedan). Busstider finns anslagna vid busshållplatsen. Där finns även brevlåda samt återvinningscontainer för papper och glas.

D Önneredsbodarna med pizzeria, konditori, mini-livs. Promenad ca 10 min.

E Åkeredshallen Livs tel 031-290801. Buss 94 (3 min) eller ca 15 min promenad.

F Statoil närmaste bensinstation tel 031-491873). Buss 94 (3 min) eller ca 15 min promenad

G Prem bensinstation med personbilsuthyrning och gatukök. Tel. 031-456536. Buss 94 (4 min) eller ca 20 min promenad.

H Frölunda Torg. Köpcentrum med apotek, systembolag, banker, Bankomat, sjukhus. (Det finns dock inga tvättautomater i Göteborg!) Buss 94 (ca 9 min). Härifrån når man Göteborgs centrum med spårvagn (ca 25 min).

I Wahlborgs Marina, Hinsholmskilen (närmaste tankningsstation för båtar). Tel 031-697150. Sedelautomat.

J GREFAB fritidsbåtshamn, Fiskebäck tel 031-294252. (närmaste upptagningsanordning samt mastkran) Bussombyte Frölunda Torg till buss 97 (9 + 14 min). Promenadväg ca 25 min. I närheten ligger även flera båttillbehörsbutiker, verkstäder mm. Båtlagets "husläkare" vad gäller motorer, Alf Olsson tel 031-298600 har verkstad där.

K Badmöjligheter vid klipporna på Ganlet (promenad ca 15 min).

Telefonkataloger och telefon finns i klubbstugan. Be någon medlem öppna när inte nattvakten är där. Taxi kan nås på telefon 031-65 00 00 eller 031-495100 (Taxi Göteborg), 031-272727 (Taxi Kurir), 020-939300 (Taxi 020), 031-140140 (Mini Taxi). Sjukvårdsupplysning 031-7031500, akuttandvård 031-807800. För ambulans, brandkår, polis, giftinformation, jourhavande läkare ring 112. Önnereds Båtlags adress är Önnereds Hamnväg 20. 421 57 Västra Frölunda. Tel. 031-298125.

